

Contents

3	מבוא	(1)
4	ידועים בציבור	(2)
6	מעמד הסטטוס בחברה הישראלית	.א.
9	התנאים לקבלת סטטוס של ידועים בציבור על פי הפסיקה	.ב.
11	משפט משווה	.ג.
12	חוק יחסי ממון בין בני זוג	(3)
12	רקע תיאורטי	.א.
15	השתלשלות הפסיקה שהביאה לפיחות במעמד החוק	.ב.
16	הלכת שרעבי	i.
16	הלכת גמליאל	ii.
17	השתלשלות החקיקה שהביאה לפיחות במעמד החוק	.ג.
19	הסכם ממון בין ידועים בציבור	(4)
19	כיצד נבדלים ידועים בציבור מזוגות נשואים בכל הנוגע להסכמי ממון?	.א.
21	כיצד מפרשת הפסיקה את מעמד ההסכם?	.ב.
23	סיכום ומסקנות – כיצד ניתן לשפר את המצב הקיים	(5)
26	ביבליוגרפיה	(6)

1) מבוא

שאלת המחקר בעבודה זו היא: כיצד השפיעה פסיקת בית המשפט בכל הנוגע לחוק יחסי ממון בין בני זוג על כריתת הסכמי ממון שבוצעו בין "ידועים בציבור"?

במסגרת עבודה זו נבחן את מערכת היחסים שבין הידועים הציבור ואת מעמדם בישראל, נכון לשנת 2016.

בפרק הראשון לעבודה ננתח לעומקם של דברים את מערכת היחסים המורכבת שבין זוגות שבוחרים שלא להינשא כדת משה וישראל ואת הסיבות השונות והמגוונות לבחירות אלו או לחלופין את הסיבות שבגינן אותם בני זוג לא רשאים להינשא במסגרת הדתית בישראל.

לשם כך, נבחן את מערך החקיקה אשר מזכיר וכולל בתוכו גם זוגות שאינם נשואים כדת וכדין ואת המשמעויות הנובעות ממעמד זה. כמו כן, נבחן את היסודות והעקרונות שנקבעו בפסיקות ביהמ"ש לאורך השנים במטרה לבחון האם הפסיקה הישראלית קבעה קריטריונים ברורים לשם הוכחת מערכת יחסים בין בני זוג העולה לכדי ידועים בציבור.

בפרק השני לעבודה נבחן את חוק יחסי ממון בין בני זוג, את הרקע לחקיקתו ואת המשמעויות שהוא מטיל על זוגות נשואים או ידועים בציבור. בפרק זה נבחן את הפיחות שחל במעמדו של החוק החל מחקיקתו ועד לימינו אנו כולל השחיקה שנובעת מפסיקות בית המשפט העליון

בפרק השלישי לעבודה נבחן כיצד השפיע התהליך שעבר על חוק יחסי ממון והפיחות במעמדו על הסכמי ממון שנערכים בין בני זוג ידועים בציבור. על פי לשון החוק, כפי שנסקור בהרחבה רבה בגוף העבודה, בני זוג ידועים בציבור אינם רשאים לכרות ביניהם הסכם ממון מכוח החוק אולם פסיקת ביהמ"ש קבעה אחרת.

בפרק האחרון לעבודה, הוא פרק הסיכום והמסקנות, העלה את מסקנותינו האישיות מביצוע עבודת המחקר וכן את המלצותינו לשיפור המצב הקיים.

2) ידועים בציבור

תחום דיני המשפחה הוא תחום מורכב ביותר בתוך המכלול המכונה "המשפט הישראלי". בשנת 1995 חוקקה הכנסת את חוק בתי המשפט לענייני משפחה¹. בטרם נחקק חוק זה, היו נוצרים לעתים קרובות מצבים שבהם בני זוג נשואים היו מוצאים עצמם מתדיינים בכמה ערכאות שיפוטיות במקביל, כאשר כל ערכאה דנה בפן שונה של הסכסוך וזאת משום פיצול הסמכויות בין בתי המשפט השונים העוסקים בעניינים שבתוך המשפחה. בית המשפט לענייני משפחה פתר בעיה זו בעצם הפיכתו לגורם המרכזי אשר מטפל בכלל העניינים המתעוררים בין בני זוג ומהווה עבורם כתובת אחת לכל הצדדים בסכסוך. יש לציין כי עדיין ניתן לפנות לבית הדין הרבני מטעמים שונים. בהקשר זה עולה סוגיית מרוץ סמכויות שבין בתי המשפט לענייני משפחה ובתי הדין הרבניים². עם זאת, בכל הנוגע לענייני נישואים או גירושים, בני זוג יהודיים חייבים לעשות זאת דרך בית הדין הרבני ואין אפשרות בחירה.

בתי הדין הרבניים בישראל הם חלק בלתי נפרד ממערכת המשפט בישראל וההבדל בין מוסדות אלו לבתי המשפט הרגילים נעוצה בעובדה שבתי הדין הרבניים פוסקים על ההלכה היהודית ועקרונות המשפט העברי, בשונה מאופן שבו נוהגים שאר בתי המשפט בישראל.

בתי הדין הרבניים, בדומה לבתי המשפט לענייני משפחה, הם סטטוטוריים ופועלים בהתאם לנקבע בחוק³. ההבדל המשמעותי ביותר בין מוסדות השיפוט הנ"ל קבוע בסעיף 1 לחוק שיפוט בתי דין רבניים: "ענייני נישואין וגירושין של יהודים בישראל אזרחי המדינה או תושביה יהיו בשיפוטם הייחודי של בתי דין רבניים". במילים אחרות, אין מוסד שיפוטי אחר במדינת ישראל אשר מוסמך לאשר נישואים וגירושים פרט לבתי הדין הרבניים.

בתי הדין הרבניים עוסקים בענייני נישואים על פי ההלכה העברית. המשמעות היא שבני זוג שנישאו שלא "כדת משה וישראל" ולא באופן המשקף את ההלכה העברית, אינם נתפסים כזוג נשוי בפני בתי הדין הרבניים בפרט ובמדינת ישראל בכלל. מחד גיסא, קיימים בתי משפט העוסקים בענייני משפחה והם פועלים על יסודות ליברליים, מערביים וחילוניים. מאידך גיסא, ניצבים בתי הדין הרבניים הדתיים. העליונות המוקנית לבתי הדין הרבניים בכל הנוגע לענייני נישואין וגירושין הופכת את דיני המשפחה בישראל לדתיים יותר מאשר כל תחום אחר במשפט. תפיסת הדין באופן הזה משפיעה על בני זוג שאינם נשואים וחיים יחד בצורה זו למשך תקופה ניכרת מחייהם ומכונים כאמור "ידועים בציבור".

¹ חוק בית המשפט לענייני משפחה, תשנ"ה-1995

² "מרוץ סמכויות" - מונח משפטי שבא לתאר מצב של סכסוך בין שני צדדים אשר יכול לעלות בפני שני מוסדות שיפוט שונים. במצב זה, המוסד הראשון שאליו מובאת התביעה, הוא יהיה המוסד שבו ידונו בסכסוך ולכן לבעלי הדין יש אינטרס למהר ולהגיש תביעה במוסד הנראה להם עדיף מבחינתם. בישראל מתייחס "מרוץ הסמכויות" לתחומים שונים ובהם הכרת אבהות וקביעת מעמד אישי, לרוב הוא מתייחס למחלוקות בין בני זוג הנמצאים בהליך גירושים. מחלוקות אלו יכולות להיות הכרת אבהות, קביעת מעמד אישי וכיוצא בזה. עניינים מסוג זה יכולים להידון בפני בית משפט לענייני משפחה או בפני בית דין רבני.

³ חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), תשי"ג-1953